

Lokale inclusieagenda gemeente Maashorst

‘Voor iedereen’

Voorwoord

Als gemeente Maashorst willen we een gemeente zijn waarin het goed toeven is. Oftewel we willen een gemeente zijn waarin iedereen fijn kan wonen, werken, leren en recreëren. Daarvoor is het belangrijk dat iedereen in onze samenleving de kans krijgt om mee te doen. En dan bedoelen we ook écht iedereen, ongeacht afkomst, geloof, geslacht, geaardheid of beperking.

Een inclusieve samenleving realiseren, kunnen we als gemeente niet alleen. Daar hebben we iedereen bij nodig, want inclusie is een onderwerp dat iedereen raakt en het speelt op alle plaatsen waar onze inwoners elkaar ontmoeten. Denk bijvoorbeeld aan scholen, verenigingen, bedrijven, wijkgebouwen, etc.

Inclusie is een veelomvattend onderwerp. In de fysieke leefomgeving gaat het voornamelijk om de toegankelijkheid van voorzieningen, maar in het contact tussen mensen onderling gaat het vooral over een stukje bewustwording, gedrag en wederzijds respect.

Een samenleving is pas echt inclusief, wanneer het niet langer meer over inclusie hoeft te gaan.

Met andere woorden, wanneer diversiteit zo vanzelfsprekend is dat niemand er nog bij stil hoeft te staan. Inclusie is dan ook niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. Het vraagt voortdurend onze aandacht. Het is daarbij van groot belang dat we samen werken aan bewustwording, het creëren van gelijke kansen en het versterken van participatie.

Op die manier werken we aan een Maashorst waar iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt, waar iedereen mee kan doen en een stem heeft.

Ramona Sour
Wethouder Zorg en Welzijn gemeente Maashorst

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
1. Wat is de aanleiding voor de inclusie agenda?	4
2. Hoe is de inclusie agenda tot stand gekomen?	4
3. Voor wie is deze inclusie agenda?.....	5
4. Wat is inclusie?.....	6
5. Wat willen we met de inclusie agenda bereiken?.....	6
6. Wat zijn de acties van de lokale inclusie agenda?	9
7. Planning en Budget.....	15

1. Wat is de aanleiding voor de inclusie agenda?

Wettelijk kader

In 2016 is het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap door Nederland goedgekeurd. Met deze goedkeuring is aan de Jeugdwet, WMO en Participatiewet de verplichting toegevoegd om in een periodiek plan op te nemen hoe de gemeenteraad uitvoering geeft aan het verdrag. Dit verdrag benadrukt het belang van gelijke rechten en kansen voor mensen met een beperking en verplicht gemeenten, binnen en buiten het sociaal domein, om concrete maatregelen te nemen ter bevordering en verwezenlijking van inclusie en participatie.

Daarnaast is er de algemene Wet gelijke behandeling. Iedereen heeft recht op gelijke behandeling ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, beperking, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat. Vanaf 1 januari 2017 is toegankelijkheid de norm en ontoegankelijkheid de uitzondering. Dat gaat niet alleen om toegankelijkheid van gebouwen, de openbare ruimte, informatie en communicatie, maar ook om toegankelijkheid van onderwijs, arbeid, wonen, vrije woningkeuze en mobiliteit.

Bestuursakkoord

Ook in het bestuursakkoord 'Samen bouwen we Maashorst' (2022 – 2026) wordt de lokale inclusie agenda genoemd.

Maashorst is een inclusieve gemeente waarin iedereen mee kan doen en niemand wordt uitgesloten. Aan de hand van een op te stellen inclusie agenda gaan we hier planmatig mee aan de slag. Het gaat om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, inwoners met beperkingen van welke aard dan ook, mensen met schulden, laaggeletterden, LHBTQ+ers, statushouders, etc.

De groter wordende tweedeling in de samenleving vraagt om actie van ons als gemeente. We ontwikkelen instrumenten om de participatie aan de samenleving zo groot mogelijk te maken en te houden.

Het verdrag en het bestuursakkoord vormen de aanleiding en de basis voor de lokale inclusie agenda van de gemeente Maashorst.

2. Hoe is de inclusie agenda tot stand gekomen?

Vanuit het VN-verdrag en de opdracht uit het bestuursakkoord is met de handreiking van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, die zij samen met de Alliantie VN-Verdrag heeft opgesteld, een stappenplan gemaakt om te komen tot een lokale inclusie agenda voor de gemeente Maashorst. De werkgroep toegankelijkheid en inclusie van de Adviesraad Sociaal Domein is advies gevraagd. Na overleg en enkele aanpassingen is de werkgroep akkoord gegaan met de voorgestelde stappen. Begin 2024 is gestart met de uitvoering van dit stappenplan. Zo is het beleid van de gemeente Maashorst bekeken op inclusie en is geïnterviewd wat er allemaal op het thema inclusie in Maashorst al gebeurt. Vervolgens zijn de sleutelfiguren en sleutelorganisaties in Maashorst in beeld gebracht. Dit heeft geleid tot een lijst van 90 organisaties en betrokkenen die een rol spelen of kunnen spelen bij het opstellen van de inclusie agenda. Ook is een eerste definitie van het begrip inclusie geformuleerd.

Op 9 oktober 2024 is er een inclusiebijeenkomst georganiseerd waarvoor de sleutelfiguren en sleutelorganisaties zijn uitgenodigd om mee te denken over de inhoud van de lokale inclusie agenda. De input van deze bijeenkomst is meegenomen in de lokale inclusie agenda die nu voorligt.

De inclusie agenda is nog niet af. Het is een dynamisch document dat in de komende jaren zal veranderen en worden aangepast. Inclusie is namelijk een onderwerp dat blijvend aandacht nodig heeft.

We realiseren ons ook dat deze agenda nog niet geheel participatief tot stand is gekomen, maar een begin is gemaakt. Zo laten de actiepunten op de zes levensdomeinen zien dat we in ieder geval al veel

doen aan inclusie en dat in veel beleid de uitgangspunten 'iedereen kan meedoen' en 'gelijke kansen voor iedereen' zijn opgenomen.

Met deze inclusie agenda kunnen we de volgende stap zetten in dit participatieproces door de actiepunten samen met de werkgroep inclusie te toetsen, aan te vullen, te prioriteren, te realiseren te concretiseren en vorm te geven. Zo nemen we het motto uit het VN-verdrag 'Niets over ons, zonder ons' serieus.

"We moeten aanstaan voor inclusie"
Deelnemer inclusiebijeenkomst

3. Voor wie is deze inclusie agenda?

In het landelijke implementatieprogramma Onbeperkt Meedoen wordt gesproken over alle soorten handicaps die mensen kunnen beperken in het meedoen in de samenleving. Het gaat zowel om lichamelijke als mentale beperkingen en chronische ziekten. Deze beperkingen ervaren mensen in al hun levensfasen, van kind, tot jongere, volwassene en oudere.

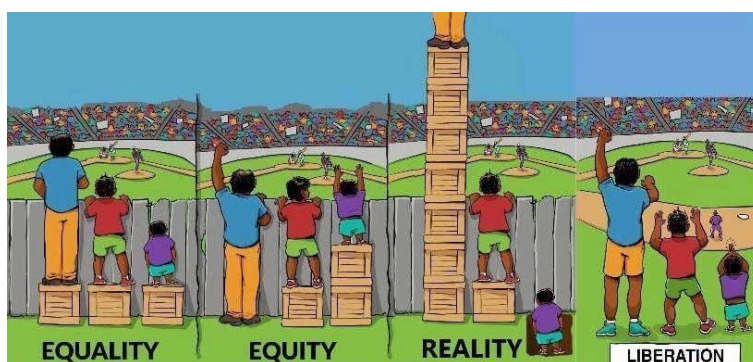
De gemeente Maashorst wil met deze inclusie agenda niet alleen voldoen aan de verplichtingen van het VN-Verdrag door zich te richten op mensen met een beperking, maar gaat voor een inclusie agenda voor iedereen. Niet alleen de groep mensen met een beperking worden vertegenwoordigd in deze agenda, maar ook andere groepen die om verschillende redenen worden uitgesloten van volledige deelname aan de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, inwoners met diverse beperkingen, mensen met schulden, laaggeletterden, LHBTQ+ personen, mensen met een migratieachtergrond en anderen die extra ondersteuning nodig hebben. We streven naar een samenleving waarin iedereen kan meedoen en niemand wordt gediscrimineerd of uitgesloten in de gemeente Maashorst.

"Ben je bewust van verschillende begrippen. Je kunt wel een diverse groep zijn, maar ben je ook echt inclusief?"
Deelnemer inclusiebijeenkomst

4. Wat is inclusie?

Inclusie betekent dat iedereen binnen de kaders van de rechtsstaat de vrijheid heeft en ervaart om naar behoefte en vermogen vorm te geven aan diens leven.¹ Het is belangrijk dat iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt, zonder obstakels die deelname moeilijk maken. Inclusie zorgt ervoor dat verschillen tussen mensen worden gevierd en dat iedereen een bijdrage kan leveren aan de maatschappij. In Maashorst hanteren we de volgende visie over inclusie:

“In Maashorst streven we naar een gemeenschap waarin iedereen zich welkom, gerespecteerd en gewaardeerd voelt. Inclusie betekent dat iedereen actief en gelijkwaardig kan deelnemen aan de samenleving in Maashorst. Iedereen is ook iedereen.”

5. Wat willen we met de inclusie agenda bereiken?

Als we in Maashorst een gemeenschap willen zijn waaraan iedereen actief en gelijkwaardig kan deelnemen dan moeten we een toegankelijke samenleving creëren. Om dit te bereiken hanteren we in deze inclusie agenda drie leidende principes:

1. We creëren **bewustwording**: we zijn ons ervan bewust dat er verschillen en obstakels zijn.
2. We creëren **gelijke kansen**: het beleid is inclusief op alle domeinen, zoals werk, onderwijs, zorg en wonen.
3. We **versterken participatie**: we nemen obstakels die bepaalde groepen in onze samenleving ervaren weg.

Bewustwording creëren

Inclusief samenleven begint bij het laten inzien dat er letterlijk en figuurlijk drempels zijn binnen onze samenleving voor inwoners met een beperking of inwoners die anders zijn. Ook zijn er nog veel vooroordelen, bewust of onbewust, waardoor inwoners nog te vaak worden beoordeeld op hun beperking of anders-zijn en niet altijd serieus worden genomen.

Met de inclusie agenda stimuleren we daarom ontmoeting en kennismaking. Door ‘verschillende’ mensen met elkaar in contact te brengen ontstaat er meer begrip voor elkaar en meer gelijkwaardigheid in de manier waarop we elkaar benaderen. Als inclusie continu aandacht krijgt wordt het uiteindelijk de norm.

We kijken in deze agenda anders naar beperkingen. Niet de beperking is het probleem, maar de manier waarop de samenleving is ingericht. Met andere woorden mensen met een beperking worden gehandicapt gemaakt door de manier waarop dingen zijn georganiseerd of gemaakt. Een handicap ontstaat dan ook vooral door ontoegankelijkheid. Als je op deze manier naar mensen met een

¹ Movisie [Essay Inclusie en diversiteit. Wat, waarom en hoe? | Movisie](#)

beperking kijkt, dan ligt het oplossen van de handicap niet bij het individu, maar bij ons allemaal. In lijn met het VN-verdrag richten we ons daarom op het wegnemen van obstakels die mensen met een beperking verhinderen om daadwerkelijk mee te kunnen doen.

“We moeten ons bewust zijn van vooroordelen. Ga in gesprek met mensen die je normaal niet spreekt”
Deelnemer inclusiebijeenkomst

Gelijke kansen creëren

Een ander leidend principe van de inclusie agenda is het creëren van gelijke kansen voor iedere inwoner in Maashorst. Dit bereiken we door inclusie een vast onderdeel te laten zijn in al het gemeentelijk beleid. In plaats van een afzonderlijk inclusie beleid is ons beleid inclusief op alle domeinen, zoals werk, onderwijs, zorg en wonen. Hiermee zijn we samen in de organisatie verantwoordelijk voor het creëren van gelijke kansen en het inrichten van onze samenleving zodat iedereen kan meedoen en een menswaardig bestaan heeft.

“We moeten elkaar kritisch bevragen over de keuzes die we maken. Zijn we mensen vergeten? Kan iedereen meedoen?”
Deelnemer inclusiebijeenkomst

Participatie versterken

Ook het versterken van participatie van onze inwoners is belangrijk in deze inclusie agenda. Inclusief samenleven en een toegankelijk Maashorst waar iedereen op basis van gelijkheid mee kan doen moeten we samen vormgeven. Hiervoor hebben we inwoners, ervaringsdeskundigen en organisaties nodig. Samen kunnen we participatie versterken.

We nemen daarbij het motto uit het VN-verdrag ‘Niets over ons, zonder ons’ serieus. Dit betekent dat mensen mee kunnen doen bij beslissingen die over hen gaan. Beleidsmakers, overheden en organisaties staan open en vinden het vanzelfsprekend dat inwoners meepraten en gehoord worden bij beslissingen die hun leven beïnvloeden.

Participatie betekent meer dan alleen aanwezig zijn; het betekent dat mensen echt invloed hebben. Soms betekent dit geïnformeerd worden, soms raadplegen, soms meebeslissen en soms coproduceren. Hierbij gebruiken we de participatieladder zoals die in het gemeentelijk participatiebeleid wordt gehanteerd.

Participatie zorgt ervoor dat inwoners betrokken zijn en ook zelf mee gaan doen en in actie komen. Inwoners voelen zich gehoord en gewaardeerd waardoor effectieve en duurzame oplossingen worden gevonden. We doen het samen inwoners, organisaties en gemeente.

Om participatie te versterken is het belangrijk dat we als gemeente leren van de ervaringen van onze inwoners. Ervaringsdeskundigen hebben geleerd om kennis en ervaringen te gebruiken om anderen te helpen. Denk aan de ervaringen van iemand die een rolstoel gebruikt. Of iemand die slechthorend of slechthorend is. Of de ervaring van mensen die weten hoe het is te leven met een depressie of met angsten. Of om eenzaam te zijn of gediscrimineerd te worden. Ervaringsdeskundigen denken mee met de gemeente over hoe Maashorst toegankelijker kan worden. Bij plannen voor woningen bijvoorbeeld, maar ook voor het inrichten van straten en parken, de toegankelijkheid van het openbaar vervoer of de toegankelijkheid van verenigingen en informatie.

Deze drie leidende principes geven richting aan de uitwerking van de acties genoemd in de inclusie agenda. Ze zijn een soort ankerpunten. Ze gelden altijd, los van veranderende omstandigheden. Daarmee zorgen ze voor richting en stabiliteit in het bereiken van de leidende principes van de inclusie agenda.

“Vraag vooral bij mensen zelf wat nodig is.
Wat is de behoefte?”
Deelnemer inclusiebijeenkomst

We geven de leidende principes bewustwording, gelijke kansen en participatie een boost met drie acties:

1. De werkgroep inclusie

Er wordt een werkgroep inclusie samengesteld om uitvoering te geven aan het motto ‘niets over ons zonder ons’. Een werkgroep van inwoners, ervaringsdeskundigen en vertegenwoordigers van organisaties die willen meedenken met het uitvoeren van de inclusie agenda. Leden die onder andere weten wat er speelt in onze samenleving op het gebied van inclusie, signalen onder onze aandacht weten te brengen, willen meedenken over het vormgeven en uitvoeren van beleid, een netwerk helpen op te bouwen en die de acties van de inclusie agenda weten te verwezenlijken.

De werkgroep inclusie en toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein wil graag vertegenwoordigd zijn in de werkgroep inclusie. Hoe de rol van de ASD zich verhoudt tot de rol van de inclusie werkgroep zullen we samen verder vormgeven en invullen.

2. Het stimuleringsbudget inclusie.

Als gemeente willen we stimuleren dat ook anderen inclusief denken. Met het stimuleringsbudget inclusie willen we als gemeente fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid stimuleren.

Burgerinitiatieven en organisaties zonder winstoogmerk die bijvoorbeeld de fysieke toegankelijkheid van hun gebouw of evenement willen verbeteren, die hun website digitaal toegankelijk willen maken of hun sociale activiteit toegankelijk willen maken voor alle inwoners kunnen een eenmalige subsidieaanvraag indienen. Ieder jaar wordt aan een initiatief het stimuleringsbudget toegekend. De werkgroep inclusie beoordeelt de subsidieaanvragen en brengt een advies uit aan het college.

3. Waarderingsprijs Meedoen in Maashorst

Gemeente Maashorst vindt het belangrijk dat iedere inwoner mee kan doen. Organisaties, verenigingen, inwoners of ondernemers die zich hiervoor inzetten willen we in Maashorst graag op een bijzondere manier in het zonnetje zetten door middel van een waarderingsprijs. Met het uitreiken van deze waarderingsprijs ‘Meedoen in Maashorst’ spreekt de gemeente waardering uit voor de inzet voor onze inwoners. Daarnaast willen we laten zien welke mooie activiteiten of mogelijkheden er zijn zodat

iedereen mee kan doen. Hiermee hopen we ook anderen te inspireren, enthousiast te maken en de bewustwording te vergroten.

6. Wat zijn de acties van de lokale inclusie agenda?

De drie leidende principes bewustwording, gelijke kansen en participatie zijn cruciaal bij het werken aan een inclusieve samenleving. Tegelijkertijd zien we dat deze principes effectiever kunnen worden bereikt als we dit koppelen aan concrete thema's om gericht aan de slag te gaan.

Om de drie leidende principes te vertalen in concrete acties hebben we ons bij het opstellen van de lokale inclusie agenda laten inspireren door de levensdomeinen uit de handreiking van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Deze levensdomeinen vallen allen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente waardoor we als gemeente samen met onze stakeholders kunnen sturen op inclusie binnen de volgende zes domeinen:

- Inclusie in het onderwijs
- De inclusieve arbeidsmarkt
- De inclusieve buurt en straat
- Inclusief cultuur, vrije tijd en sport
- Zorg en welzijn in een inclusieve samenleving
- Inclusieve communicatie, politiek en dienstverlening

We beschrijven hieronder per domein wat we onder dat domein verstaan, wat we al doen en wat we in de komende jaren nog willen gaan doen. Bij elke actie genoemd onder het kopje wat gaan we ervoor doen staat tussen haakjes aan welk leidend principe de actie bijdraagt.

Domein 1: Inclusie in het onderwijs

We creëren een leeromgeving waarin talent wordt gewaardeerd en elk kind gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen.

Om alle kinderen in Maashorst mee te laten doen is het belangrijk dat het onderwijs, toegankelijk en drempelvrij is. Sinds 1 augustus 2014 heeft het onderwijs de zorgplicht om een passende onderwijsplek voor ieder kind te realiseren. Kinderen gaan in principe naar het reguliere onderwijs, waar ze worden uitgedaagd op basis van de mogelijkheden en de onderwijsbehoefte. Wanneer de zorgbehoefte toeneemt en/of scholen niet tegemoet kunnen komen aan de zorgbehoefte, is de school verantwoordelijk om in overleg met ouders en schoolbesturen binnen de regio een passend onderwijsaanbod te realiseren. Deze samenwerking tussen scholen vindt plaats in de Samenwerkingsverbanden primair onderwijs (PO) 3006 en voortgezet onderwijs (VO) 30-06 (Oss, Meierijstad, Bernheze en Maashorst). Eén van de doelstellingen van de invoering van passend onderwijs was en is dat meer leerlingen in het regulier onderwijs blijven. Daarnaast is aandacht voor inclusiever onderwijs. Inclusiever onderwijs is een proces en gaat ervan uit dat het onderwijs voor alle leerlingen toegankelijk is en niemand wordt uitgesloten op basis van beperkingen. Kinderen leren, spelen en werken samen en ieder kind kan zich optimaal ontwikkelen met ondersteuning die daarvoor nodig is. Kinderen hebben hiermee gelijke kansen op school, maar ook in de maatschappij.

Wat doen we al:

- We bevorderen de integratie, voorkomen segregatie en bestrijden onderwijsachterstanden binnen het onderwijs door te overleggen met partners in de Lokaal Educatie Agenda (LEA).
- We bieden verschillende vormen van taalondersteuning aan kinderen en hun ouders aan, bijvoorbeeld door middel van de VoorleesExpress en de BoekstartCoach en hebben informatie over dit taalaanbod verwerkt in een factsheet die in diverse talen beschikbaar is.
- Er is een taalvoorziening in het onderwijs voor kinderen die onvoldoende Nederlands spreken om deel te kunnen nemen aan het onderwijs in een reguliere klas.

- Kinderen met risico's op taalachterstanden hebben de mogelijkheid om een Voorschoolse Voorziening te bezoeken. De GGD volgt de kinderen met een indicatie voor Voorschoolse Educatie om te kijken of ze ook daadwerkelijk deelnemen.
- Vanuit de omgevingsvisie zorgen we ervoor dat middelbaar onderwijs, zowel binnen als buiten onze gemeente, via veilige fietsverbindingen goed bereikbaar is.
- In het Integraal Huisvestingsplan onderwijs gemeente Maashorst 2024–2039 is opgenomen dat bij het realiseren van onderwijshuisvesting extra vierkante meters worden gerealiseerd om uitvoering van inclusief onderwijs mogelijk te maken.
- Op het Udens College is de Gender and Sexuality Alliance opgericht door leerlingen en docenten. Een onofficieel orgaan binnen de school, waardoor leerlingen elkaar vinden en voor elkaar klaarstaan.

Wat gaan we doen:

- We gaan de Aanpak laaggeletterdheid laten aansluiten op het Onderwijsachterstandenbeleid (gelijke kansen en participatie).
- Samen met onze onderwijspartners maken we concrete afspraken over hoe we (verder) gaan bouwen aan inclusief onderwijs. Dit bespreken we in het Op Overeenstemming Gericht Overleg met de schoolbesturen in het kader van passend onderwijs (bewustwording).

Domein 2: De inclusieve arbeidsmarkt

We zetten ons in voor een passende, liefst betaalde baan voor iedereen. Hierbij staat de inwoner centraal en denken we vanuit talenten en vaardigheden.

Werken kan je gevoel van maatschappelijke betekenis en eigenwaarde aanzienlijk versterken. Dat geldt voor iedereen, met of zonder beperking. Werk zorgt voor inkomsten waarmee je in je eigen levensonderhoud kunt voorzien en waarvan je ook leuke activiteiten kunt betalen. Dat gunnen we iedereen.

Om gelijke kansen te creëren binnen de arbeidsmarkt is het belangrijk dat zowel de werkgever, de werkzoekende als de gemeente betrokken zijn en passende ondersteuning bieden om de juiste match te maken en het werk te behouden. Toegankelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor iedereen zijn daarbij van belang.

Wat doen we al:

- We zetten ons in voor werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare arbeidspositie binnen onze organisatie. Gemeente Maashorst heeft trede 3 behaald op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).
- Het project 'Iedereen kans op werk!' richt zich op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld omdat ze een beperking hebben of omdat ze lange tijd ziek zijn geweest en daardoor niet meer het werk kunnen doen dat ze eerst deden.
- We zetten in op de begeleiding van kandidaten en de samenwerking met werkgevers en samenwerkingspartners. Zo bieden we werkgevers en mensen met een uitkering bijvoorbeeld de kans om met elkaar kennis te maken tijdens 'Het werkcafé' dat vier keer per jaar georganiseerd wordt.
- Als gemeente zetten we ons actief in voor inclusief werkgeverschap. In samenwerking met organisaties zoals IBN werken we eraan om de kansen op werk te vergroten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vanuit het arbeidsmarktprogramma Noordoost Brabant Werkt zetten we onder andere in op dat alle jongeren van 16 tot 27 jaar in een kwetsbare positie een goede start hebben op de arbeidsmarkt.
- We zetten de loonkostensubsidie voort en blijven deze onder de aandacht brengen van werkgevers.

Wat gaan we doen:

- In het op te stellen arbeidsmarktbeleid nemen we op hoe we op langere termijn gaan zorgen voor een goede aansluiting tussen het talent, opleidingsniveau en de vaardigheden van onze

inwoners en de arbeidsbehoefte van lokale en regionale werkgevers (gelijke kansen en participatie).

- We besteden meer aandacht aan mensen met een psychische kwetsbaarheid om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken (bewustwording en participatie).

Domein 3: De inclusieve buurt en straat

Inwoners voelen zich thuis in hun eigen woning en leefomgeving.

Prettig wonen is de basis voor een goed leven. Dat is niet alleen afhankelijk van je huis en de straat waarin je woont, maar ook van de bereikbaarheid van openbare gebouwen en de directe omgeving. Voor prettig wonen in de wijk kun je denken aan toegankelijkheid van openbare gebouwen, maar ook een veilige omgeving waarin je geaccepteerd wordt voor wie je bent. Het is een omgeving waarin je mee kunt doen.

Wat doen we al:

- Het beleidskader 'Sterke Sociale Basis' is vastgesteld en heeft als doel dat iedereen de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan ontmoetingen en activiteiten, ondersteund door een hechte sociale gemeenschap waarin mensen elkaar kennen, voor elkaar zorgen en elkaar helpen, bijgestaan door professionele ondersteuning waar dat nodig is.
- Het beleidsprogramma 'Wonen en Zorg 2024' is vastgesteld waarin aandacht is voor inclusie, meedoen, leefbaarheid en ontmoeten. Eén van de doelen is om een toegankelijke woonomgeving met ontmoetingsplekken te realiseren om met elkaar in contact te blijven.
- Het pré-mantelzorgbeleid is vastgesteld. Hiermee anticipeert de gemeente Maashorst op een komende zorgvraag of zorgverwachting. Vanuit het oogpunt van zelfredzaamheid en participatie vindt de gemeente het belangrijk dat haar inwoners ook zónder zorgindicatie zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving en met het eigen sociale netwerk kunnen blijven wonen en handelen. De gemeente wil daarom onder voorwaarden zogenaamde 'pré-mantelzorgwoningen' toestaan.
- In de wijk Hoevenseveld Uden en in Volkel is er gestart met een pilot om te onderzoeken op welke wijze er rekening wordt gehouden met senioren in de openbare ruimte en of dit kan worden verbeterd.
- De inzet van de vervoersdiensten en de Muzemobiel wordt gecontinueerd om betaalbaar, kleinschalig en duurzaam vervoer voor (kwetsbare en eenzame) volwassenen en senioren mogelijk te maken.

Wat gaan we doen:

- Begin 2025 zullen in alle wijken/kernen preventiewerkers jeugd en volwassenen actief zijn. De preventiewerkers zijn voor de inwoners het eerste aanspreekpunt voor alle zorg- en hulpvragen gericht op de diverse onderwerpen uit hun leefwereld. Samen met inwoners, partners en sleutelfiguren in de wijk/kern gaan de preventiewerkers ontmoeting stimuleren (participatie en gelijke kansen).
- In regionaal verband wordt het urgentiebeleid opgesteld, dit geeft richting aan het huisvesten van urgente doelgroepen (gelijke kansen).
- We zetten in op het realiseren van nieuwe woonvormen, geschikte en betaalbare woningen en de ontwikkeling van ontmoetingsplekken zodat kwetsbare inwoners, waaronder ondersteuning behoevende senioren en jeugdigen, mensen met psychische kwetsbaarheid en mensen met een beperking zoveel mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen. Hiermee stimuleren we ontmoeting tussen verschillende mensen in de wijk en vergroten we de acceptatie (participatie en gelijke kansen).
- Bij het realiseren van meer woningen en nieuwe woonvormen voor kwetsbare inwoners proberen we nieuwe initiatieven snel in te passen. We dagen betrokkenen uit om gemeenschappen te ontwikkelen waarbij nagedacht is over de verhouding zorgvragers en -dragers waarbij verbinding en ontmoeting centraal staan. Inwoners worden vroegtijdig betrokken bij de planvorming en de initiatieven (bewustwording en participatie).

- We worden een dementievriendelijke gemeente, dit komt ook tot uiting in de fysieke omgeving. We dagen planmakers en onszelf uit om dit altijd onderdeel te laten zijn van planvorming (bewustwording en gelijke kansen).
- We zetten in op een groene leefomgeving, omdat het een positieve bijdrage levert aan een prettig woonklimaat, sociale cohesie en een gezonde leefstijl (gelijke kansen).

Domein 4: Inclusief cultuur, vrije tijd en sport

We gaan voor onbeperkt genieten en bewegen.

In je vrije tijd moet je aan allerlei activiteiten kunnen meedoen of locaties kunnen bezoeken. Dit geldt voor iedereen. Evenementen, verenigingen en sportclubs moeten daarom voor iedereen toegankelijk zijn. Door aandacht te besteden aan inclusie kan iedereen deelnemen aan en genieten van diverse activiteiten. Dit bevordert verbinding, persoonlijke ontwikkeling en een gevoel van gelijkwaardigheid binnen de gemeenschap. Toegankelijkheid en diversiteit staan hierbij centraal, zodat iedereen kan ontspannen.

Wat doen we al:

- Het Cultuurbeleid 2024-2030 is vastgesteld, waarin Cultuur voor iedereen als belangrijk focusgebied is aangemerkt.
- Sjors Sportief en Sjors Creatief is een gratis kennismakingsaanbod voor alle basisschoolkinderen. Hiermee kunnen kinderen kennismaken met verschillende sport- en cultuuractiviteiten.
- Door de inzet van Kunst & CO en poppodium 'De Pul', wordt er een groot aanbod aan cultuur-educatieve activiteiten op scholen verzorgd. Zo komen alle basisschoolkinderen op school in aanraking met cultuur.
- De 'Sport- en beweegvisie' is vastgesteld, in de periode 2024-2030 is extra aandacht voor inclusie en diversiteit.
- Achterstanden als gevolg van armoede of schulden worden zoveel als mogelijk voorkomen, door het inzetten van kind pakketten, zoals de zwemregeling en het jeugdfonds sport en cultuur. Het activiteitenfonds is voor volwassenen en kan breed ingezet worden, denk aan kosten voor sociale, culturele en sportactiviteiten; contributies en attributen; cursusgelden en eenmalige activiteiten.
- We nemen deel aan het stimuleringsprogramma Max Vitaal wat 55 plussers op een toegankelijke manier laat kennismaken met het sport- en cultuuraanbod in de gemeente.
- We werken, door inzet van Missie Maashorst, aan een sociaal veilig sportklimaat bij (sport)clubs, door bijvoorbeeld het opstellen van gedragscodes, het aanvragen van VOG's en het aanstellen of opleiden van vertrouwenscontactpersonen.
- Binnen Missie Maashorst is een regisseur inclusie en diversiteit werkzaam. Daarnaast hebben we het loket 'Uniek sporten'; het sportplatform waar je alles vindt over sporten en bewegen met een beperking.
- Tijdens de Holiday Kermis in Uden (speciaal voor mensen met een beperking) is er gedurende een middag een prikkelarme omgeving gecreëerd. De snelheid van veel attracties zijn gedurende die middag aangepast en het geluid gaat minder hard.
- Met onze aanpak kindarmoede streven we ernaar om kinderen die in armoede opgroeien gelijke kansen te bieden. De financiële situatie van de ouders mag geen belemmering zijn. Dit doen we door extra in te zetten op bijvoorbeeld het financieren van sportieve en culturele activiteiten. Dit maakt onderdeel uit van een speciaal kindpakket dat de deelname van kinderen uit een minimegezin aan de samenleving stimuleert.
- Club Abstract is een plek voor alle LHBTI'ers uit Uden en omgeving. Zij organiseren activiteiten maar maken zich ook hard voor meer acceptatie. Het regenboog pad in Uden is bedacht door deze club.

- De Queeroes is een naam van een ontmoetingsactiviteit voor LHBTQIA+'ers uit de gemeente Maashorst. Zij organiseren bijeenkomsten in Schaijk waar je elkaar kunt ontmoeten, activiteiten worden georganiseerd en ervaringen kunt delen.

Wat gaan we doen:

- Er worden prestatieafspraken gemaakt met gesubsidieerde culturele instellingen die onder andere gericht zijn op het betrekken van diverse doelgroepen waarbij in het bijzonder aandacht is voor minima, jeugd en ouderen (bewustwording en participatie).
- We maken kunst zichtbaar en ontplooiën laagdrempelige culturele activiteiten in de wijken en op (onverwachte) openbare plekken dicht bij de inwoners. Zo komt iedereen in aanraking met kunst (gelijke kansen).
- Samen met het culturele veld worden cultuurcafés ingericht over het thema 'Voor en door alle senioren cultuur maken' waarin verschillende subgroepen speciale aandacht krijgen bijvoorbeeld senioren met een migratieachtergrond (bewustwording en participatie).
- We stimuleren inclusief sporten (gelijke kansen en participatie).
- We treffen maatregelen om passend en betaalbaar sport- en beweegaanbod te creëren, door andere de inzet van een buurtsportcoach inclusie en diversiteit (gelijke kansen en participatie).
- We stellen informatie beschikbaar over het belang van een veilige en plezierige sport- en bewegomgeving. Dit kan in de vorm van voorlichting, cursussen en opleidingen (bewustwording en participatie).
- We onderzoeken de mogelijkheden om de buurtsportcoaches van Missie Maashorst uit te breiden met seniorenbuurtsportcoaches (participatie).

Domein 5: Zorg en welzijn in een inclusieve samenleving

We zetten ons in voor gezondheid, verbondenheid en gelijke kansen.

Het is belangrijk dat iedereen die dat nodig heeft passende hulp en ondersteuning krijgt. En dat er altijd dichtbij een plek is om aan iemand vragen te stellen of advies te vragen. In elk geval in elke buurt. Bij zorg en welzijn gaat het niet alleen om lichamelijke en geestelijke gezondheid, maar ook om welzijn. Welzijn is een gevoel van welbevinden, tevredenheid en geluk. Dit kan bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk. Dit vraagt om samenwerking tussen zorgverleners, gemeenschappen en overheden.

Wat doen we al:

- Het programma 'Gezond en gelukkig oud in Maashorst' is vastgesteld. We werken aan een integrale aanpak voor senioren in Maashorst. Vanuit dit seniorenbeleid zijn samen met Alzheimer NL de mogelijkheden voor de borging van activiteiten voor mensen met dementie onderzocht. Ook hebben we de behoefte en borging van activiteiten voor senioren met een migratieachtergrond onderzocht.
- Vanuit de lokale coalitie Oog voor elkaar wordt de aanpak rondom eenzaamheid voortgezet om eenzaamheid terug te dringen. Actiepunten zijn onder andere de signaleringskaart eenzaamheid, 75+ huisbezoeken en trainingen (participatie).
- Het beleidskader 'Armoede en Schulden 2024 - 2028' is vastgesteld, waarbij als uitgangspunt geldt: 'We zijn er voor iedereen en iedereen kan meedoen'.
- Alle minimaregelingen in Maashorst zijn gebundeld in een folder waarin deze eenvoudig beschreven zijn. De folder is verspreid op verschillende plekken in onze gemeente en is gedrukt in verschillende talen. De digitale folder is te vinden als PDF op onze website. Daarnaast werken we ook aan een speciale krant waarmee op een laagdrempelige manier het onderwerp geld en geldzorgen onder de aandacht worden gebracht van een brede groep inwoners.
- De WMO biedt toegang tot diverse voorzieningen die participatie in de samenleving ondersteunen, denk bijvoorbeeld aan een woningaanpassing of een sporthulpmiddel.
- We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) waarmee we gezondheidsverschillen willen verkleinen.

Wat gaan we doen:

- Een belangrijk aspect van een inclusief armoedebeleid is het erkennen van de menselijke maat. Dit betekent dat ons beleid moet aansluiten op de persoonlijke omstandigheden van inwoners en dat hulpverleners hier begrip voor hebben. Meer maatwerk en individuele ondersteuning in plaats van standaardoplossingen is ons devies. De integrale intake is een mooi beginpunt. Dit blijven we dan ook doen. Daarnaast zetten we in op meer begrip voor de diversiteit in onze samenleving door middel van trainingen en intervisie (bewustwording en gelijke kansen).
- We brengen al het bestaande aanbod van activiteiten en voorzieningen in beeld op één centrale plek (sociale kaart) (bewustwording en participatie).
- De komende jaren willen we een situatie creëren waarbij inwoners met een hulp- of ondersteuningsvraag allereerst terecht komen bij het lokale teams en andere partijen uit het lokale netwerk in hun wijk/kern. Mocht blijken dat dit niet voldoende is, dan is het aan de lokale preventiewerker vanuit de sterke sociale basis, in samenwerking met het netwerk om de inwoner, warm te begeleiden naar de juiste gespecialiseerde inzet (gelijke kansen en participatie).
- Op basis van de uitgevoerde dementiescan gaan we inzetten op bewustwording (bewustwording).
- We onderzoeken de mogelijkheden voor zorg en ondersteuning voor dementerende ouderen met een migratieachtergrond (bewustwording en gelijke kansen).
- Vanuit het Wmo beleid worden laagdrempelige dagactiviteiten voor thuiswonende mensen (met dementie) ontwikkeld en wordt subsidie aangevraagd bij ZonMw om het aanbod van zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie te versterken (gelijke kansen en participatie).

Domein 6: Communicatie, politiek en dienstverlening

Maashorst is een gemeente waarin iedereen gehoord en gerespecteerd wordt.

Communicatie, politiek en dienstverlening zijn belangrijke onderdelen van een rechtvaardige en toegankelijke samenleving. Daarom is het van belang dat deze onderdelen inclusief zijn. We moeten iedereen kunnen bereiken en onze inwoners moeten ons kunnen begrijpen. Door inclusieve politiek wordt er beleid gemaakt waarin iedereen wordt vertegenwoordigd. En door inclusieve dienstverlening garanderen we gelijke toegang tot middelen, ondersteuning en kansen.

Wat doen we al:

- Het DigiTaalhuis is een plek in de bibliotheek waar inwoners naar toe kunnen als ze moeite hebben met lezen, schrijven, internetten of de Nederlandse taal. Meerdere organisaties in de buurt, zoals de bibliotheek, ONS welzijn en Stichting Lezen en Schrijven werken hierbij samen. Inwoners kunnen via het DigiTaalhuis taallessen volgen, die goed aansluiten bij de behoeften van de inwoner.
- Nagenoeg alle stembureaus in de gemeente Maashorst zijn rolstoelvriendelijk en in elk stembureau is een loep aanwezig voor slechtzienden.
- Bij de Tweede Kamerverkiezingen is er ter ondersteuning een prokkelduo actief bij een stembureau. Een prokkelduo bestaat uit iemand met een lichtverstandelijke beperking en diens maatje. Het project heeft tot doel om te laten zien dat mensen met een verstandelijke beperking meer zijn dan hun beperking en graag iets willen en kunnen betekenen in onze samenleving.
- We zetten ons in op begrijpelijke communicatie (B1-niveau) en eenvoudig vindbare informatie voor onze inwoners. Hiervoor zijn er meerdere taalcoaches actief en is er een schrijfwijzer opgesteld.
- Onze website voldoet nu gedeeltelijk aan het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. De redactie toetst voor publicatie alle content op toegankelijkheid. Ook documenten zoals pdf's worden door de redactie gecontroleerd en waar mogelijk aangepast.

- We vinden het belangrijk dat de inwoner zich goed gehoord voelt. Daarom zijn we als gemeente altijd bezig met het werken aan een betere dienstverlening. Zo is er bijvoorbeeld een enquête uitgezet over het contact met de gemeente en is naar aanleiding van deze enquête een workshop georganiseerd met inwoners. Ook zijn er participatieadviseurs werkzaam binnen de gemeente die burgerparticipatie en overheidsparticipatie stimuleren.
- In 2023 zijn we begonnen met het uitvoeren van klantreizen. Bij een klantreis meten we de klantervaringen op elk punt in het aanvraag- of meldproces. Op dit moment lopen er een aantal klantreizen.
- Sinds 2024 zijn we een global goals gemeente. De 17 doelen richten zich onder andere op bestrijden van armoede, een gezonde leefomgeving voor iedereen, onderwijs voor iedereen en het terugdringen van de klimaatverandering. Veel doelen van de global goals raken inclusie, maar inclusie komt het meest prominent terug in het doel: 'Ongelijkheid verminderen'.

Wat gaan we doen:

- We stellen onszelf altijd de vraag of door inzet van technologie en digitalisering zaken makkelijker worden gemaakt voor onze inwoners, of dat er andere alternatieven nodig zijn (participatie).
- Tijdens de week van de toegankelijkheid organiseren we in samenwerking met de werkgroep inclusie een netwerkbijeenkomst om bewustzijn te creëren en elkaar te inspireren. De waarderingprijs Inclusie wordt tijdens die bijeenkomst uitgereikt (bewustwording).
- In 2025/2026 voldoen we volledig aan de toegankelijkheidseisen van WCAG 2.1, niveau AA. Met deze standaard is de website gebruiksvriendelijker en beter toegankelijk voor verschillende doelgroepen (gelijke kansen).
- We sluiten met inclusie aan bij het participatiebeleid. We stellen een participatieplan op en benadrukken zowel binnen als buiten onze organisatie het belang van inwonerperticipatie en overheidsperticipatie (participatie).
- We sluiten met inclusie aan bij de implementatie en de toepassing van de global goals binnen onze organisatie (bewustwording).

7. Planning en Budget

In bijna ieder beleidskader van de gemeente Maashorst wordt het thema inclusie genoemd. We vinden het belangrijk dat iedereen meedoet. Ook de vele acties bij de zes domeinen laten dit zien. Om ervoor te zorgen dat de acties niet alleen benoemd worden maar ook daadwerkelijk worden uitgevoerd zetten we de volgende vier stappen.

Stap 1: Vaststellen inclusie agenda Maashorst 'Voor iedereen'

2024/2025

- Vaststellen koers inclusie agenda door college en raad.
- Samenstellen en starten werkgroep inclusie.
- Regeling waardering en stimulering opstellen.

Stap 2: Met de werkgroep inclusie actiepunten op de agenda concretiseren en prioriteren

2025

- Genoemde actiepunten concretiseren en aanvullen met actiepunten die we over het hoofd hebben gezien.
- Prioriteit aanbrengen in de lijst van actiepunten en realistische planning maken voor de komende 4 jaar.
- Vaststellen wat de rol en bijdrage is van de werkgroep inclusie in het realiseren van de actiepunten. Wat kan de werkgroep doen; aanjagen, de doelgroep bereiken en betrekken en het inzetten van ervaringsdeskundigen.

Stap 3: Met interne werkgroep sturen op de realisatie en voortgang van de genoemde acties vanuit bestaand beleid

2025

- Samenstellen kerngroep (intern) inclusie met collega's uit de drie domeinen.

Hieraan nemen de collega's van de Global Goals en de participatieadviseurs in ieder geval aan deel.

- De taak van de kerngroep is om samen de acties uit het beleid te monitoren, te stimuleren, aan te jagen, te realiseren en te combineren.
- De kerngroep stuurt op een realistische planning en begroting

Stap 4: Monitoring en terugkoppeling van voortgang inclusie agenda aan college en gemeenteraad.

2026

- Het college en de gemeenteraad worden ieder jaar op de hoogte gehouden van de voortgang van de inclusie agenda. De gemeenteraad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Budget

Dekking inclusie			
	2025	2026	2027
Werkgroep inclusie	5.000	5.000	5.000
Stimuleringsbudget inclusie	20.000	20.000	20.000
Waarderingsprijs inclusie	1.000	1.000	1.000
Actiepunten	Budgetten Bestaand beleid		

Voor de acties van de leidende principes hebben we een structureel budget beschikbaar van €26.000. De acties die vanuit het beleid worden genoemd worden bekostigd uit bestaande budgetten.